

Suomen Maantieteellinen Seura – Geografiska Sällskapet i Finland

Toimintakertomus vuodelta 2016

Vuosi 2016 oli Suomen Maantieteellisen Seuran 128. toimintavuosi. Maantieteen päivät järjestettiin Joensuun yliopistossa teemalla ”*Extreme Geographies*”. Tapahtumassa käytiin aktiivista keskustelua kotimaisesta maantieteen tutkimuksesta ja opetuksesta.

1. Hallitus

Suomen Maantieteellisen Seuran hallituksen kokoonpano oli vuonna 2016 seuraava:

Puheenjohtaja	FT Kari Synberg	(2016-2018)
Varapuheenjohtaja	FT Venla Bernelius	(2014-2016)
Sihteeri	FM Riikka Oittinen	(2016-2018)
Tilinhoitaja	FT Olli Ruth	(2016-2018)

Muut hallituksen jäsenet

FM Tom Blom	(2016-2018)
FT Jan Hjort	(2014-2016)
KTT Anna-Maija Kohijoki	(2014-2016)
FT Ilkka Ratinen	(2014-2016)
FT Pia Bäcklund	(2015-2017)
FM Mikko Weckroth	(2015-2017)
FT Niko Huomalisto	(2016-2018)

Seuran sihteerinä toimi Riikka Oittinen, notaarina LuK Markus Jylhä ja tilinhoitajana FT Olli Ruth. Seuralle valittiin vuoden 2017 hallitus vaalikokouksessa Helsingin Kumpulassa 13. joulukuuta 2016. Vaalikokouksessa seuran puheenjohtajaksi valittiin FT Venla Bernelius, varapuheenjohtajaksi FT Niko Huomalisto. Sihteerinä jatkaa FM Riikka Oittinen ja tilinhoitajana FT Olli Ruth. Hallituksen jäseninä jatkavat Tom Blom, Jan Hjort, Anna-Maija Kohijoki, Ilkka Ratinen, Olli Ruth, Pia Bäcklund, Mikko Weckroth ja Kari Synberg. Seuran opiskelijaedustajaksi valittiin Sara Dahlström Turun yliopistosta.

2. Seuran kokoukset

2.1 Vuosikokous

Vuosikokous pidettiin 11. helmikuuta 2016 Kumpulan kampuksella Helsingissä. Vuosikokouksen yhteydessä Professori Alfred Colpaert Itä-Suomen yliopistosta piti esitelmän aiheesta: *"Biotieteiden ja ympäristön tutkimuksen toimikunnan toiminta maantieteen näkökulmasta."*

2.2 Vaalikokous

Vaalikokous pidettiin 13. joulukuuta 2016 Kumpulan kampuksella Helsingissä. Kokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat ja vahvistettiin vuoden 2017 hallituksen kokoonpano. Toimintavuoden aikana hallitus kokoontui viisi kertaa (hallituksen kokoukset 812–816). Hallituksen kokouksista ei maksettu kokouspalkkioita, ainoastaan matkakulut korvattiin.

2.3 Hallituksen kokoukset

Hallitus kokoontui vuoden aikana yhteensä viisi kertaa. Jokaisessa kokouksessa on keskusteltu julkaisusarjojen tilanteesta, taloustilanteesta, jäsenasioista sekä muista seuran ajankohtaisista asioista. Vuoden ensimmäisessä kokouksessa (nro 812) mukana oli kutsuttuna Terran päätoimittaja Hannu Linkola ja Fennian päätoimittaja Kirsi Pauliina Kallio. Kokouksessa keskusteltiin erityisesti seuran tieteellisten julkaisujen nykytilanteesta ja kehittämisestä sekä jatkuvasta vuorovaikutuksesta kustantajan ja sarjojen välillä. Kokouksessa nro 813 toukokuussa keskusteltiin mm. valtakunnallisesta maantieteen sähköisen yo-kokeen harjoituksesta ja maantieteen kouluopetuksesta sekä Terran ja Fennian toimitusten yhteistyön kehittämisestä. Tämän lisäksi kokouksessa keskusteltiin ideasta järjestää Suomen Maantieteellisen seuran konferenssi, jossa esiteltäisiin maantieteellisen tutkimuksen ajankohtaisia teemoja ja tuotaisiin esiin maantieteellisen ajattelun tärkeyttä. Seuraavassa kokouksessa syyskuussa (nro 814) päätettiin, että seura pyrkii keräämään toimintavaroja pienimuotoisella tuotemyynnillä (t-paidat ja kangaskassit). Kokouksessa päätettiin myös, että Terra siirtyy avoimeen julkaisemiseen vuonna 2018 ja vuosi 2017 on muutoksen siirtymäaikaa. Kokouksessa päätettiin myös Maantieteen päivillä lokakuussa palkittavat henkilöt. Seura puheenjohtaja päätti palkita professori Markku Tykkyläisen Ragnar Hult mitalilla ja lukuvuoden 2015–2016 pro gradu -kilpailun voittajaksi valittiin Anna Kajosaari. Kokouksessa nro 815 marraskuussa keskusteltiin Maantieteen päivien onnistumisesta sekä jatkettiin seuran järjestämän maantieteellisen konferenssin suunnittelua. Vuoden viimeisessä kokouksessa (nro 816) joulukuussa käytiin läpi toimintasuunnitelman ajankohtaisia asioita ja päätettiin, että seura järjestää maantieteellisen konferenssin syksyllä 2017 Seura130 ja Suomi100 juhluvuosien kunniaksi.

3. Jäsenasiat

Seuran oli vuosijäseniä 581 henkilöä, ja jäsenmäärä laski hiukan vuoden 2015 tilanteesta (640). Pääasiallinen syy jäsenmäärän laskuun on päätös poistaa maksamattomia jäseniä rekisteristä vuoden 2016 alussa. Maksamattomia jäsenet olivat kertyneet rekisteriin useamman vuoden ajalta. Seuran notaari on päivittänyt jäsenrekisteriä, ja kynnystä seuran ja jäsenistön välillä on pyritty madaltamaan entisestään. Pääkontaktit jäsenille ovat sihteeri ja notaari. Postin automaattiseen osoitepäivityspalveluun seura on ollut tyytyväinen, eikä se ole aiheuttanut suuria menoeria Seuran taloudelle. Palvelun myötä Seura ei kadota yhteyttä jäseneen tämän muuttaessa.

4. Talousasiat

Seuran tilinhoitajana toimi FT Olli Ruth. Aktiivinen vuoropuhelu julkaisusarjojen päätoimittajien kanssa katsotaan tärkeäksi tekijäksi sekä sarjojen toiminnan että Seuran talouden kannalta.

Seura anoi aktiivisesti ulkopuolisia avustuksia tukemaan erityisesti julkaisusarjojen toimituskuntien toimintaa. Suomen Tiedekustantajien liitto myönsi seuralle avustuksen Fennian ja Terran toimitussihteerien kansainvälisiin koulutuksiin ja matkakuluihin, Fennian markkinointikuluihin sekä Photoshop-kuvankäsittelyohjelmaa varten (Terran toimitussihteeri).

Julkaisutoiminnan avustusta käytettiin Fennian ja Terran julkaisemiseen. Seuran lehtiä, myös vanhoja numeroita, on voinut ostaa Tiedekirjasta (Snellmaninkatu 13, Helsinki). Seuran järjestötoiminta rahoitettiin jäsenmaksuista kertyneillä tuloilla. Jäsenmaksu oli vuonna 2016 40 euroa ja uusien opiskelijajäsenien ensimmäisen jäsenvuosi on 10 euroa. Hallituksen kokouksissa on käyty aktiivista keskustelua jäsenhankintaan panostamisesta, ja kaikkien jäsenryhmien huomioimisesta.

Seuran toiminnantarkastaja YTT Yrjö Myllylä ja varatoiminnantarkastajana FT Rami Ratvio Helsingin yliopistosta.

5. Seuran toiminta

5.1 Julkaisutoiminta

Vuonna 2016 dos. Kirsi Pauliina Kallio Tampereen yliopistosta valittiin uudeksi päätoimittajaksi *Fennia*-sarjalle ja toimitussihteerinä toimi Hanna Salo Turun yliopistosta. Toimitussihteeri on vastannut yksin myös Fennian taitosta. Toimitustyön tukena toimii Fennian tieteellinen neuvottelukunta (Editorial Advisory Board). Fennia on maantieteen alalla korkeatasoinen tieteellinen julkaisu, joka leviää laajalle kansainvälisessä tiedeyhteisössä. Vuoden 2016 aikana ilmestyivät Fennian niteet 194:1 ja 194:2, joista ensimmäinen oli turismiin ja kehitykseen liittyvä teemanumero. Vuoden 2016 niteet ilmestyivät elektronisena OA – lehtenä, joka on kaikkien luettavissa TSV:n OA-alustan kautta. Yhteensä vuonna 2016 ilmestyi 10 tutkimusartikkelia ja kaksi pääkirjoitusta.

Fennian päätoimittajavaihdoksen myötä lehti pyrkii kirkastamaan profiiliaan edelleen sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Lyhyen aikavälin tavoitteena on Fennian laatu- ja määrätason nostaminen siten, että Julkaisufoorumi luokittelisi sen johtavien julkaisujen joukkoon 2018. Lehti alkaa myös painottaa profiilissaan pohjoisuutta entistä selkeämmin korostaakseen erityistä rooliaan yleismaantieteen lehtien joukossa. Laajojen kansainvälisten verkostojensa kautta uusi päätoimittaja, dosentti ja akatemiatutkija Kirsi Pauliina Kallio, pyrkii myös lisäämään lehden volyyymiä, jotta vuosittaisessa julkaisemisessa voidaan siirtyä vähitellen kolmeen ja neljään numeroon. Nykyisten julkaisuformaattien ohella lehti tulee julkaisemaan jatkossa erikoisosastoja, jotka voivat koostua toimitetusta keskustelutarjasta, kirjadebatista, uusista tieteellisistä avauksista ja muista ajankohtaisten lyhyiden tekstien kokonaisuuksista.

Terran päätoimittajana toimi FT Hannu Linkola ja toimitussihteerinä Satu Arvola. Toimitussihteeri on myös vastannut julkaisusarjan taitosta. Kirjallisuustoimittajana toimi Mikko Itälähti. Terra on kotimainen maantieteen pääjulkaisukanavana. Kaikkien artikkelien ja katsausten käsikirjoitukset käyvät läpi nimettömän, toimituksen ulkopuolisten asiantuntijoiden ennakoarvioinnin. Vuonna 2016 päätettiin, että Terra osallistuu vuodesta 2017–

2018 Koneen säätiön rahoittamaan hankkeeseen (Alue ja ympäristötutkimuksen seura, Suomen Maantieteellinen seura ja Yhteiskunnallinen ympäristötutkimuksen seura), jonka avulla selvitetään vaihtoehtoisia rahoitusmalleja avoimelle julkaisulle ja edesautetaan Terran siirtymistä kokonaan avoimeen saatavuuteen. Hankkeen rahoituksen kautta A&Y, Fennia ja Terra saavat yhteisen toimitusavustajan, joka alkaa kehittää toimittamiseen, kustannuksiin ja markkinointiin liittyvää yhteistyötä.

Vuonna 2016 ilmestyi Terran 128. vuosikerta (128: 1–4) sisälsi neljä pääkirjoitusta, kahdeksan tutkimusartikkelia, kaksi katsausta, useita keskustelupuheenvuoroja (13) ja kirja-arvosteluja. Uutisosastossa käsiteltiin perinteiseen tapaan ajankohtaisia aiheita, kuten konferensseja ja opinnäytetyöpalkintoja. Toimitus pyrki myös nostamaan esille tutkimusta ja opetusta tukevia teemoja. Uutisissa on esitelty myös maantieteellisten seurojen toimintaa, tuoreita väitöskirjoja sekä nimityksiä. Vuoden viimeinen numero oli Joustava kaupunki -teemanumero.

Sekä Fennia että Terra ovat käyttäneet julkaistuissa tutkimusartikkeleissaan TSV:n myöntämää vertaisarviointitunnusta, merkinä vertaisarviointimenettelystä käsikirjoituksen hyväksymisprosessissa. Seuran lehtien korkeatasoisuudesta kertoo myös se, että seura käsittelee vuosittain useita uudelleenjulkaisupyyntöjä Terrassa ja Fenniassa julkaistun aineiston uudelleen julkaisemiseksi. Julkaistavaa aineistoa on ollut runsaasti tarjolla.

5.2 Maantieteen päivät

Vuoden 2016 Maantieteen päivät pidettiin Joensuussa 26.10.–29.10.2016. Pääpuhujina olivat prof. James Brasington Queen Maryn yliopistosta Lontoosta (*Extreme Geomorphology: pathways to understanding and unpredictable world*) ja prof. Henk van Houtum Radboudin yliopistosta Nijmegenistä (*The extreme geography of Europe's borders*) sekä prof. Sirpa Tani Helsingin yliopistosta (*Maantieteen voima ja ajan henki: Maantieteen opetuksen haasteet ja mahdollisuudet*). Henk van Houtum piti päivillä myös ensimmäisen Fennia luennon.

Maantieteen päivien järjestelytoimikuntaan kuuluivat Joensuun yliopiston Historia- ja maantieteiden laitos ja Suomen Maantieteellinen Seura. Ulkomaisten kutsulentojen ohella maantieteen päivillä pidettiin suuri määrä kotimaisten tutkijoiden ja jatko-opiskelijoiden esitelmiä ajankohtaisista tutkimustuloksista ja -hankkeista sekä keskusteltiin erilaisissa teemaryhmissä ja paneelikeskusteluissa. Tutkimusta esiteltiin yhteensä 28 suomen- ja englanninkielisessä teemaryhmässä sekä aloittavien tutkijoiden työpajassa.

5.3 Tunnustukset

Seuran puheenjohtaja palkitsi prof. Markku Tykkyläisen Maantieteen päivillä Joensuussa Ragnar Hult mitalilla. Tykkyläinen on toiminut pitkään Suomen Maantieteellisessä seurassa (mm. puheenjohtajana) ja esimerkiksi International Geographical Unionissa. Tykkyläisellä on yli 300 julkaisua ja hän on ohjannut lukuisia väitöskirjoja sekä pro gradu -tutkielmia sekä kehittänyt opetusta.

Seura kutsui vuoden parhaan opinnäytetyön kilpailuun mukaan kunkin maantieteen laitoksen parhaat opinnäytetyöt kuluneelta lukuvuodelta 2015–2016. Kilpailuun vastaanotettiin ehdotuksia sekä opinnäytetyön tekijöiltä että ohjaajilta. Kilpailuun lähetetyt työt arvioitiin kaikki korkeatasoisiksi, ja ne kattoivat laajasti maantieteen ja aluetieteen monipuolisia tutkimuskenttiä. Monissa graduissa oli yhdistelty ennakkoluulottomasti erilaisia menetelmiä ja työt oli laadittu huolella, aikaa ja vaivaa säästämättä. Arviointiraati valitsi voittajatyöksi FM Anna Kajosaaren pro gradu -tutkielman *“New-build gentrification in Helsinki”* (Geotieteiden ja maantieteen laitos, Helsingin yliopisto). Tämän lisäksi seura palkitsi kevään 2016 maantieteen ylioppilaskirjoitusten kaksi parasta vastaajaa.

5.4 Kansainvälinen toiminta ja muut edustukset

Seuralla on toimintavuoden aikana ollut edustus muun muassa seuraavissa organisaatioissa ja tilaisuuksissa:

- Venäjän Maantieteellisen Seuran (RGS) järjestämässä maantieteellisten seurojen kokouksessa seuraa edusti puheenjohtaja Kari Synberg.
- Suomen Akatemian biotieteiden ja ympäristön tutkimuksen toimikunnassa maantiedettä edustaa prof. Alfred Colpaert Itä-Suomen yliopistosta.
- Tieteellisten seurain valtuuskunnan hallituksessa maantiedettä edusti FT Anna-Kaisa Kuusisto-Arponen (Tampereen yliopisto) ja varajäseneksi FT Kirsipauliina Kallio (Tampereen yliopisto)
- Maantieteen päivillä Tampereella Seuraa edustivat puheenjohtaja Kari Synberg sekä varapuheenjohtaja Venla Bernelius sekä Riikka Oittinen ja Niko Humalisto.
- Maantieteen kansainvälisen unionin (IGU) Suomen kansalliskomiteassa Seuraa edusti professori Anna-Kaisa Kuusisto-Arponen. Varajäsenenä toimi FT Olli Ruth.
- IGU:n kansainvälisessä toiminnassa Seuraa edustaa prof. Markku Löytönen.
- Seura on jäsenenä EASE (European Association of Science Editors) -verkostossa. Fennian päätoimittaja Paola Minioia toimi seuran yhteyshenkilönä.
- Seura on Euroopan Maantieteellisiä Seuroja yhdistävän EUGEO -järjestön jäsen. Seuran yhteyshenkilönä toimi FT Tino Johansson. Suomen ikiroutatutkimuksen ja –tekniikan kansalliskomiteassa Seuraa edusti prof. Jan Hjort.
- Seura on jäsenenä I.A.G. (International Association of Geomorphologists) -järjestössä, jonka kokouksissa Seuraa on edustanut emer. prof. Matti Seppälä.
- Svenska litteratursällskapet i Finland-seuran Delegation för den svenska litteraturens främjande -jaostossa edustajana on prof. John Westerholm.
- Seura liittyi Future Earth Suomi –komiteaan yhdistysjäseneksi. Seuran yhteyshenkilönä toimi sihteeri Riikka Oittinen.

Seuran arkiston konservointi jatkuu yhteistyössä prof. Taneli Eskolan kanssa. Lisäksi yhteistyö Maanmittauslaitoksen ja Kartografisen Seuran kanssa oli aktiivista yhteiseen Suomen Kartasto -hankkeeseen liittyen.

6. Tiedottaminen

Vuonna 2016 keskustelua jäsenistön ja seuran välillä haluttiin aktivoida, ja näkyi muun muassa aktiivisempana sisällöntuottamisena sähköisissä viestintäväylissä. Seuran verkkosivuille pyrittiin päivittämään aktiivisesti ajankohtaisia maantieteen tapahtumia ja julkaisuja. Seuran hallitus otti kantaa ajankohtaisiin teemoihin ja laati tiedotteita medialle. Ulkoisen viestinnän päävastuuhenkilöinä toimi puheenjohtaja, sähköisen viestinnän vastuuhenkilöinä notaari ja sihteeri. Hallituksen sisäisen tiedotuksen koettiin parantuneen hallituksen oman intranetin myötä. Verkko toimii samalla myös sähköisenä arkistona. Sihteeri pyrki vahvistamaan hallituksen ja julkaisusarjojen välistä vuoropuhelua ja tiivisti yhteistyötä julkaisusarjojen kanssa pyrkien vastaamaan näiden tarpeisiin paremmin. Seura laati myös toimintasuunnitelman vuodelle 2017, jota tullaan noudattamaan yhdessä seuran vuosikalenterin kanssa.

Loppukatsaus

Vuoden kansallisessa päätapahtumassa, Maantieteen päivillä Joensuussa keskusteltiin aktiivisesti maantieteen asemasta yhteiskunnassa sekä kouluopetuksessa. Keskustelu teeman ympärillä on jatkunut aktiivisena myös tapahtuman jälkeen.

Vuonna 2016 seura sai uuden sihteerin, joka toi mukaan uusia toimintatapoja ja kehitysehdotuksia. Seuran sihteeri, notaari ja hallitus tekivät tiivistä yhteistyötä seuran toiminnan kehittämiseksi ja maantieteellisen tutkimuksen tukemiseksi.

Seuran julkaisuissa ilmestyneet artikkelit edustavat kirjossaan hyvin maantieteen laajaa tutkimuskenttää. Datankuvausartikkeleiden julkaiseminen sekä Fenniassa että Terrassa lisää maantieteellisen julkaisemisen tunnettuutta entisestään ja kannustaa avoimien aineistojen käyttöön tutkimustyössä. Fennian uusi päätoimittaja omaa laajat kansainväliset verkostot, joiden kautta voidaan edelleen kehittää julkaisua sekä lisätä sen volyyymiä.

Lopuksi Suomen Maantieteellinen Seura haluaa nöyrimmin kiittää jäseniään sekä kaikkia niitä yhteisöjä ja yksityishenkilöitä, jotka toimivat vuoden 2016 aikana Seuran sekä sen tarkoitusperien ja toimintahankkeiden edistämiseksi.

RIIKKA OITTINEN
SMS:n sihteeri